

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2023. május 8.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

2023. május 8. 9:00

Időtartam: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Ossza be a 240 percet úgy, hogy minden feladatra legyen elég ideje!

Alaposan olvassa el a feladatokat, kérdéseket, szempontokat!

Bátran fogalmazzon meg önálló véleményt, ahol azt kéri a feladat!

**Írásait gondosan szerkessze, helyesírását ellenőrizze a szótárból, ha bizonytalan!
A költői-írói helyesírás átvétele saját szövegében nem hiba, ha az idézet szó szerinti és
idézőjellel jelölt. Amennyiben az idézet jelöletlen és/vagy tartalmi idézet, akkor ügyeljen
arra, hogy *A magyar helyesírás szabályainak 12. kiadása* alapján írja az adott szót!**

Jegyzeteket, vázlatot készíthet, de ügyeljen, hogy azok elváljanak a kész fogalmazásoktól!

Ha a megoldott feladatokban javítani akar, akkor a javítani kívánt szót / szavakat húzza át, a helyesnek vélt szót / szavakat pedig írja le újra!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldja meg a feladatokat!

Margócsy István: A szerelem országa. Petőfi Sándor szerelmi költészetéről (részletek)

Különös **paradoxon**ba ütközünk, ha tüzetesen kívánjuk megvizsgálni a kérdést: milyen is lehetett (volna) Petőfi számára *a szerelem országa* – vagyis a szerelemnek az a virtuális birodalma, melyről annyit és annyifélet írt; a versekből kibontakozó szerelem-fogalom ugyanis olyannyira csillámló, megfoghatatlan és súlyos ellentmondásokkal terhelt, hogy akár azt a vélelmet is keltheti: a szerelem költőjének elkönyvelt Petőfi Sándor nem a szerelem költője, hanem egymástól nagyon eltérő szerelemfelfogásoknak hol egyidejű, szinkron, hol pedig **aszinkron** képviselője. Ama nagy erkölcsi jelszó, melyet a *Szabadság, szerelem* epigrammája gyönyörű pátosszal, ám kevésbé konkrétan megfogalmazott a szerelem által irányított élet kizárólagos igényéről és ugyanakkor mégiscsak relatív érvényéről, szépségénél és általánosságánál fogva mintegy elfedte ama kérdést, mit is ért a költő az adott szövegkörnyezetben szerelmen [...].

Ha csak a címben jelzett szép mitikus képzetet vizsgáljuk meg, azt tapasztaljuk, hogy Petőfi életművében e képzetnek két egymással össze nem egyeztethető bemutatása található meg: az egyik a *János vitéz* befejező jelenetében, Tündérország leírásában, ahol is, mint ismeretes, az Óperenciás-tengeren túli csodás birodalom nyeri el e megnevezést („Itt hát, hol országa van a szerelemnek”), a másik a mézeshetek alatt született különös leíró vers, mely már címében is viseli a kitüntetett megkülönböztetést (*A szerelem országa*). A két országleírás fantasztikus módon különbözik egymástól: az egyikben a beteljesült boldogság megjelenítését _____,¹ a másikban a szerelem indulatának pusztítását láthatjuk csupán: a ragyogó és csodálatosan gazdag természet körében halottak és halottjelöltek csapatával találkozunk, ahol kizárólag öngyilkosok és kétségbeesettek képviselik a szerelmet – boldogságnak vagy beteljesülésnek a versben még oly említése sincs, amely legalább valamely pozitív lehetőséget hagyna felcsillanni („Kétségbeesve nyargalék / Mindenfelé, mindenfelé, / De mindenütt a régi látomány: / Dúlt arcok és öngyilkolás!...”), s mindez oly előadásban, mely az elbeszélő narrátornak még radikális iróniáját is érvényesülni hagyja: az álomnak minősített szörnyű és kétségbeesítő víziót a beszélő ébredéskor, gonosz szarkazmussal gyönyörűnek állítja _____
Íme a két szélsőség: egyrészt itt van előttünk az érzéki, boldogság-központú szerelem birodalma [...], másrészt pedig a szerelem megnyomorító és életellenes országa, ahol a szerelmi indulat azonossá válik a halálra ítélettel, ahol a „boldog szerelem” ígérete csak a kívülálló, szemlélő elbeszélő megcsalatozott reményében létezik, hisz az ország lakosai, azaz az igazi szerelmesek számára csak a pusztulás és önpusztítás ítélete érvényes.

Más oldalról közelítvén a kérdéshez: milyen különös, hogy tulajdonképpen észrevétlen maradt az a fogalmi ingadozás, amely a szerelmes Petőfi-versekben lépten-nyomon, így a *Szabadság, szerelem*ben is, megfigyelhető (s amely persze a mindennapi nyelvhasználatban is folyamatosan jelen van) – mikor a „szerelem” szóval találkozunk, az esetek többségében nincsen tisztázva, miről is van szó: szerelmi indulatom tárgyáról, azaz jelen esetben a választott nőről, vagy pedig a csak bennem élő, tárgyat tekintve konkretizálatlan erotikus

¹ A szövegben öt Petőfi-idézet helye üresen maradt. Az 1. feladat tartalmazza az ezekre vonatkozó feladatot.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

impulzusokról.[...], de ugyanez a kettősség olvasható ki több más Petőfi-vers szóhasználatából is; elegendő itt például *Az év végén* vallomására utalni: mikor a költő azt állítja, hogy életének „legszebb két virága / A mulandó ifjuság s a / Múlhatatlan szerelem”, akkor is homályban hagyja, hogy e „múlhatatlanság” az *egy* nőhöz fűződő örök hűségét jelenti-e, vagy pedig azt a romantikus hevült, örök vágyódó beállítottságot, mely az élet minden pillanatát áterotizálja, s az éppen adott nőtől független, csak az ideál után megszüntethetetlenül sóvárgó individuum bensőségét jellemző szerelmes állapot. [...] A két értelmezési lehetőséget több más Petőfi-vers állításai támaszthatják alá: egyrészt igen sok esetben a szerelem szinte teljesen azonossá válik a hűséggel, a megszeretett nő iránti örök és állandó rajongás állapotával (például a *Költői ábránd volt, mit eddig érzék...* soraiban azt olvassuk: „hozzád van növe szellemem, / Mint a levél a fához... Ez sorsunk a sírig”; hasonlóképpen, a sírig tartó hűség kategóriáját a halálon túl is érvényesülő szerelem hiperbolájában fogalmazó *Szeptember végén* befejező soraiban: _____,) másrészt pedig nem kevés oly megnyilatkozással is találkozunk, melyben a szerelem egyéni, benső érzése fontosabbnak tűnik a szerelem tárgyánál, azaz a konkrét nőnél, s az individuum számára elsődlegesnek a szerelemre való képesség mintegy önértékként érvényesül, majd hogyan függetlenül attól, kit is érint vagy céloz meg indulata. A leglátványosabb megfogalmazását ennek a felfogásnak alighanem az a *Szerelmvágy* című vers adja, mely már felütésében is kimondja e princípiumot („Szeretnék már szeretni újlag... / Mit ér a kert, ha rózsát nem terem? / Ha szerelemmel nem diszeskedik, / Mit ér az élet, ifjuság nekem?”), de ugyanezzel a beállítással találkozunk például a *Sírba tették...* című vers átironizált soraiban is („Sírba tették első szeretőmet. / Búm e sírj holdvilága volt. / Uj szerelmem, mint nap, jött ez éjre. / Fölkelt a nap... halványul a hold.”), melyek nem mellőzik a szerelem tárgyainak természetesként tekintett ciklikus váltakozását, s e váltakozást cinikus közönnyel rögzítik; továbbá a már a Júlia-szerelem idején keletkezett *Mi volt nekem a szerelem?* című költemény sorozatot alkotó játékában is, mely a szerelem meghatározásának többféle, egymástól nagyon eltérő variációját adja meg, a vers csattanós lezárását is mintegy nyitva hagyván – az idilli megnyugvást ígérő madárfészek-metaphora ugyanis a madár kirepülésének lehetőségét is megadja, azt sejtetvén, hogy *ezután* is lehetséges, sőt valószínű egy új szerelem-változatnak a felmerülése _____. Erre a beállítódásra a legerőteljesebb példát *A szerelem* című vers fogja nyújtani: a beszélő visszaidézi s *megszámlálja* régebbi szerelmeit („szép sereg! [...] Mást számítok én... a kedves / Hölgyektől nyert csókokat.”), s személyes tulajdonságaiktól függetlenül úgy vall róluk, mintha az ő szempontjából teljesen egyformák lettek volna, s egyformán részesültek volna a beszélő szerelméből („őket mind egyenlőn, / Mind egy hévvel szeretém”), akinek számára csak a szerelem érzésének jelenvalósága, nem pedig irányultsága bír fontossággal. [...]

Hogy Petőfi szerelemfelfogását nem lehet egy homogén fogalom köré rendezni, azt maga a költő is vallotta: szerelmi érzéseit és indulatait költészetének minden korszakában mint variációk sorozatát írta le, s az egymástól nagyon különböző jelenségeket csak szinte önkényesen nevezte el ugyanazzal a névvel – elegendő itt arra a versére utalni, amely már kezdetével is utal a szerelmi indulat sokféleségére: *Száz alakba öltözik szerelmem...* szól a költő, s versében mindvégig arról beszél, hogy szerelmi indulata egymástól roppant távolságra eső mozzanatokra bontható, melyeknek mindegyike külön-külön jellemezhető – állandónak csak a *változó* és mozgó szenvedély szubsztanciája, de nem jellege tekinthető: „...szerelmem ekkép, változik, de / Soha meg nem szűnik, mindig él”. Amint a szerelem indulata folyamatos

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

átalakulást szenved, ugyanúgy alakul át a szerelmes szubjektum is, valamint a szerelemnek a céltárgya is – a szerelem folyamatosan újrakonstruálja mind alanyát, mind tárgyát (e törekvésnek legnyíltabb megfogalmazását a *Válasz, kedvesem levelére* című vers tartalmazza: e diskurzus itt és most határozza meg, s teljesen önkényesen, kiról is beszél: „Oh lány, ki vagy te? nem tudod magad sem; / Hadd mondjam én meg, hogy ki és mi vagy.” [...])

Petőfi a szerelmet a nagy romantikus természetmítoszok rendszerén belül kezelte: a szerelem nála mindvégig a teremtésmítosznak mintegy megismétléseként funkcionál; a nagy felkiáltás – „Megteremtéd lelkem új világát, / Szerelem dicső világa ez! / Hálából e szív, örök tüzével, / Istenséged szent oltára lesz.” – tulajdonképpen ennek az egész költészetnek alapviszonyát vázolja fel. A szerelem világa a mítoszok világa, ahol a menny és a pokol, az üdv és a kárhozat kategóriái között bolyong a szerelmes, mindenható erők erőterében: _____

A feladatlap bázisszövege az eredeti forrásszöveg módosításával (rövidítésével, nyelvtani egyszerűsítésével), de az eredeti szöveg integritásának megtartása mellett jött létre. Az eredeti szöveg forrása:

Margócsy István (2013): A szerelem országa. Petőfi Sándor szerelmi költészetéről „...A férfikor nyarában...” *Tanulmányok a XIX. és a XX. századi magyar irodalomról.* Kalligram, Pozsony. 255–284.

1. Margócsy István tanulmánya több Petőfi-idézetet tartalmaz, azonban öt idézet kimaradt a szövegből. Keresse meg az alábbi idézetek helyét, majd írja be a kihagyott helyekre az odaillő idézet betűjelét! Minden helyre csak egy betűjelet írhat.

- A) „Rózsafán kis madárfészek, / Melyben vígan füttyörészek, / S ha földulja a fergeteg, / Odább szállok, mást építek.”
- B) „Ott állsz te, óriások óriása, / Mesés nagyságban... [...] Mindenható erő vagy, szerelem! / Mindenható vagy... angyallá az embert, / Az angyalt ördöggé, az ördögöt / Emberré könnyen átváltoztatod...”
- C) „Ah, milyen szép álom vala! / Most, amidőn leírom, / Kezem még most is reszket... a gyönyörtől!”
- D) „...én feljövök érte a síri világból [...] ki téged / Még akkor is, ott is, örökre szeret!”
- E) „Benne tündérfiak és tündérleányok / Halált nem ismerve élnek boldogságnak; / Nem szükséges nekik sem étel sem ital, / Élnek a szerelem édes csókjaival”

5 pont	
--------	--

2. Adja meg a szövegben előforduló szavak jelentését!

paradoxon: _____

aszinkron: _____

2 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. A tanulmány szerint a Petőfi-versekből kibontakozó szerelem-fogalom ellentmondásokkal terhelt. Az olvasott szöveg alapján mutasson be két egyértelmű, egymástól eltérő ellentétpárt, amely megmutatja a költő szerelemfelfogását!

az egy nőhöz fűződő örök hűség	←→	
	←→	

2 pont

4. Margócsy István megnevezi az általa említett egyik Petőfi-vers műfaját is.

Melyik ez a vers? _____

Mi a vers műfaja? _____

1 pont

Jellemezze ezt a műfajt két sajátossággal!

- _____
- _____

1 pont

5. „Már néha gondolok a szerelemre” – írja Kosztolányi Dezső *A szegény kisgyermek panasza* című versfüzér egyik darabjában. A modern magyar líra alakulástörténetében miért tölt be fontos szerepet ez a kötet? Két érdemi jegyet említsen!

- _____

- _____

2 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. Egészítse ki ismeretei alapján az alábbi szöveget a hiányzó információkkal!

A reneszánsz líra legfontosabb, központi tematikája Európa-szerte a szerelem. A reneszánsz szerelmi vers kánonját _____ (1304–1374) teremtette meg utolérhetetlen műgonddal formált 14 soros _____ -val/vel. Hatását a magyar nyelvű reneszánsz irodalom legnagyobbjának, _____ -nak/nek a költészetében is megtapasztalhatjuk.

3 pont	
---------------	--

7. Az irodalom híres szerelmespárjaival találkozunk az alábbi feladatban. Egészítse ki a táblázatot a hiányzó adatokkal!

A szerelemes pár egyike	A szerelmes pár másik tagja	Milyen nyelven született/íródott meg történetük?	Melyik művelődéstörténeti korban/korstílusban íródott a mű?	A művek keletkezési sorrendje (számozás)
	Kunigunda		felvilágosodás / klasszicizmus	
Csongor				4.
	Pénélopé		antikvitás	
Romeo	Júlia			
Vronszkij gróf		orosz		

5 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. Szabó Lőrinc *A huszonhatodik év* című versciklusának ihlető forrása nem a szerelem boldogsága, hanem a kedves elvesztésének fájdalma. E versciklus 43. darabja *A Képzelt párbeszéd* című költemény. A szonett az alábbiakban nem a versforma, hanem a párbeszéd szabályai szerint olvasható.

a) Egészítse ki a lenti dialógust az alábbi megadott hiányzó mondatokkal!

A hiányzó mondatok:

Mind a ketten romboltuk egymást.

Tudom, érzem, siratlak is már, túlvilági férjem!

Nem.

Szivedben sirdogálok.

S téged én.

Tavaly szeretetlen hittél éppilyen árnynak.

– **Szóltál?**

–

– **De hisz most is szólsz!**

–

– **Ott vagy hát?**

– *Te tudod.*

– **Ott vagy, de titok, hogy mi.**

– *Az vagyok, aminek gondolsz.*

– **Többnek lehetetlen, mégis csak árny vagy.**

–

– **Óh, azok más halál voltak, azok a napok, haragos hetek, órák!**

–

– **Én, én, tégedet!**

–

– **Drágám, te Kiszzenvedett, te engem csak magaddal: odalett veled minden örömöm.**

–

– **Sírj, sírj, szívem, kísértet-feleségem!**

2 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Mutassa be a beszédhelyzetet – a megszólító és megszólított közti kommunikációs viszonyt – a kiegészített szöveg és a verscím alapján! Megoldása egy összetett mondat legyen!

2 pont

9. Nevezze meg az alábbi idézetekben előforduló (kiemelt) alakzatokat!

Az idézet	Az előforduló alakzat
„ Hull a levél a virágról, Elválok én a rózsámtól. ” (Népdal)	
„ Szeretlek, te édes mostoha. ” (József Attila: <i>Óda</i>)	
„ Minden Egész eltörött, Minden láng csak részekben lobban, Minden szerelem darabokban, Minden Egész eltörött.” (Ady Endre: <i>Kocsi-út az éjszakában</i>)	
„ Felhőn vet ágyat már az alkonyat S a fáradt fákra fátylas fény esőz.” (Radnóti Miklós: <i>Naptár</i>)	

4 pont

10. Az alábbiakban József Attila Flórához írt utolsó levelét olvashatja. A közlésfolyamat célja, funkciói közül nevezzen meg hármat, és írjon egy-egy példát mindegyikre a levélből!

Kedves Flóra!

dec. 3.

Bocsásson meg nekem. Hiszek a csodában. Számomra csak egy csoda lehetséges és azt meg is teszem. Tudom, hogy szeretett, tudta, hogy szeretem. A többi nem rajtunk múltott. „Aztán mit sírsz, ha sorsunk írva van már!” – ezt Kosztolányi írta.

Csókolom a kezét és sok barátsággal, szeretettel üdvözlöm. Köszönjük az almákat, én is ettem belőlük, jóllehet a gyerekeknek küldte s én bizony nem is kérdeztem tőlük, csak elvettem egyet.

Attila

Ui. Kérem, vasárnap ne jöjjön.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A kommunikáció célja, funkciója	Egy-egy példa a levél szövegéből

3 pont

11. Különböző korokat idéző, eltérő műfajú szövegeket olvashat az alábbiakban.

a) Állapítsa meg, milyen közös szituáció köré épül mindegyik szöveg!

b) Nevezzen meg a szövegek alapján két olyan toposzt, motívumot, amely ennek a szituációnak gyakori jellemzője, kifejezője!

„A templomtér teli volt cifrán öltözött apródokkal és csatlósokkal, akik a hátságlovakat és öszvéreket őrizték, mert abban az időben valamirevaló asszony szégyellte volna magát, ha fél tucát cseléd nélkül mutatkozik az utcán. Tamás arca egyszerre elhalványodott, lélegzete is elakadt: a templom lépcsőjén váratlanul szembejött vele ő, akinek képével teli volt az esze és a szíve: a címeres angyal!

Ez örütség, ez álomba való - de mégis igaz! [...]

Olyan valószínűtlen szép volt magas fehér lován, mint egy álomkép. Tamásnak úgy tetszett, mintha a levegő megtelnék körülötte fényességgel, és mintha valahol ezüst trombiták szólnának.

És valami édes forró illatot is érzett. Talán kivirágoztak a kövek? Nem, ez már nem volt képzelődés, az illat a kis selyemkendőből áradt, amelyet még mindig a kezében tartott.”

Romeo Ki az a hölgy, ki ottan amaz úrnak
Ékíti karját?

Szolga Nem tudom, uram.

Romeo A fáklya tőle izzóbb lángra lobban!

Szépsége úgy csüng az éj arculatján,

Mint fényes ékszer szerecsen fülén!

Túl szép e földre, nem való ide!

Ki hófehér galamb, ahhoz hasonló,

S aki körötte van, fekete holló.

A tánc után majd meglesem, hol ül

S érdes kezem kezétől üdvezül.

Szerettem eddig? Nem, tagadd le, szem.

Csak most látok szépet, ma éjjelen.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Vronszkij fölszállt a kalauz nyomán a kocsiba, de a fülke bejáratánál megállt, hogy egy kifelé tartó hölgynek utat engedjen. Elég volt egy pillantás [...] Ahogy visszanézett, a hölgy is épp visszafordította a fejét. Ragyogó, szürke szeme, amely a sűrű szempillától sötétnek látszott, barátsággal és figyelemmel állapodott meg Vronszkij arcán, mintha fölismerte volna; majd rögtön az odaáramló tömeg felé fordult, mint aki keres valakit. Vronszkijnek ez a rövid pillantás is elég volt, hogy az arcán játszó, visszafogott elevenséget, amely csillogó szeme s mosolygó, pirosló ajkai közt röpködött, észrevegye. Valaminek a bősége mintha úgy eltöltötte volna egész lényét, hogy hol a szemvillanásában, hol a mosolyában tört ki, akarata ellenére is. Szemében szándékosan kioltotta a fényt, de alig észrevehető mosolyában akarata ellenére is fölsugárzott.”

„Fekete lyukba húz a vonat,
A föld alatt metróhuzat van.
Végigmérnek szemsugár-fények,
Elkapok egyet, pont a tiédet,
Visszanézek. Úgy érzem,
Itt ér véget az eddigi élet.”

a) A közös szituáció, amely köré épül mindegyik szöveg:

1 pont

b) A szituációt, helyzetet kifejező, kísérő motívum, toposz:

- _____
- _____

2 pont

12. Húzza alá annak a két versnek a címét, amelyre igaz az alábbi állítás!

A vers az emlékező szerelem megfogalmazásának egyik legszebb darabja; egyszerre szól a szerelem halványodásáról és az érzés állandóságáról, múlhatatlanságáról.

Húsz év múlva Héja-nász az avaron Minek nevezzelek? Anna örök Klárisok

1 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. Varró Dániel *Szívdezzert* című kötete bemutatja a szerelem sokarcúságát. Ezt gyakran úgy teszi, hogy közben párbeszédbe lép más szövegekkel, parafrázeál.

a) Keresse meg a párbeszédbe lépő szövegeket a felsoroltak közül, írja be a táblázatba az adott szöveg betűjelét! (Mindkét csoportban van egy-egy olyan szöveg, amely pár nélküli, ezért kimarad a táblázatból.)

b) Nevezze meg azt a közös gondolatot, motívumot, amely a szövegeket összeköti!

Más költők verseiből	A <i>Szívdezzert</i> szövegeiből	Közös gondolat, motívum
„Dél s est között van idő, nyujtózom / A pamlagon végig kényelmesen... / Keblemre hajtván fejcskáját, alszik / Kis feleségem mélyen, csendesen.”		
		féltékenység, átok
	„Mert nem szerettem én még senkit így előtted, és nem tudok utánad szeretni senki más.”	
		a kommunikáció nehézségei / elmondani az elmondhatatlant

4 pont	
--------	--

A *Szívdezzert* kötet verseiből

- A/** „A szíved, mint a megszáradt pereg,
törjön ketté, ha véle más szeretsz.”
- B/** „Nem illünk össze, drága, mit szépítsünk ezen.
A pletykarovatot te, a sporthíreket én.
Te pontban akkor ott vagy, én késve érkezem.
Én két cukorral kérem, te pedig feketén”
- C/** „A szó gégenkbe hátrál, akár egy pici rák.
Kis tócsarások így kis
tócsákba, gondolom.
S mint elmeszesedett, apró vízcicsigák
tapadnak ott a torkodon, s a torkomon.”

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

D/ „A tévéhez leültünk
megnézni azt a filmet, [...]
A távirányítóért
nyúlnék, de el nem érem,
van egy pohárnyi kólám,
miből kiment a szénsav,
de azt sem érem el, mert
te rajtam fekszel éppen,
szemed becsukva tartod,
a szád kinyitva félig,
meleg fuvallatocskák
szállnak nyakamra onnét.

Kívánhatnék-e többet?”

Más költők verseiből

E/ „Újra megtanulom anyanyelvemet, kimondom
az eddig néma szavakat, vagy egyszerűen csak
más jelentése lesz hangodon a köznapi szónak,
az utca már sétánkról mesél, szádról az eső, a fű
ruhánktól hajladozik, áll a Napban a bicikli,
mert mondjuk, mondanunk kell közös szavainkat.”

F/ „nem tudok én meghalni se, élni se nélküled immár”

G/ „Bogár lépjen nyitott szemedre. Zöldes
bársony-penész pihézzé melledet.
Nézz a magányba, melybe engem küldesz.
Fogad morzsold szét; fald föl nyelvedet.”

H/ „Milyen volt szeme kékje, nem tudom már,
De ha kinyílnak ősszel az egek,
A szeptemberi bágyadt búcsuzónál
Szeme színére visszarévedek.”

40 pont	
---------	--

Az idézett szövegek szerzője és címe a javítási-értékelési útmutatóban került feltüntetésre.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

MŰÉRTELMEZŐ SZÖVEG ALKOTÁSA

Értelmezze Dsida Jenő költeményét! Elemzésében mutassa be, hogy a várakozás lételeme, valamint a magány, a személyes szenvedéssors miként nyer mélyebb, archaikus jelentést! Térjen ki a mű motívumainak, valamint poétikai-stilisztikai eszközeinek jelentésképző szerepére is!

Fogalmazása 400–800 szó terjedelmű legyen!

Dsida Jenő: Nagycsütörtök

Nem volt csatlakozás. Hat óra késést
jeleztek és a fullatag sötétben
hat órát üldögéltem a kocsárdi*
váróteremben, nagycsütörtökön.
Testem törött volt és nehéz a lelkem,
mint ki sötétben titkos útnak indult,
végzetes földön csillagok szavára,
sors elől szökve, mégis szembe sorssal
s finom ideggel érzi messziről
nyomán lopódzó ellenségeit.
Az ablakon túl mozdonyok zörögtek,
a sűrű füst, mint roppant denevérszárny,
legyintett arcul. Tompa borzalom
fogott el, mély állati félelem.
Körülnéztem: szerettem volna néhány
szót váltani jó, meghitt emberekkel,
de nyirkos éj volt és hideg sötét volt,
Péter aludt, János aludt, Jakab
aludt, Máté aludt és mind aludtak...
Kövércsöppek indultak homlokomról
s végigcsurogtak gyűrött arcomon.

(Az 1933-ban megjelent kötet címadó verse)

* Kocsárd~Székelykocsárd: 1920-ban Romániához csatolt magyar település, amely Kolozsvárról Brassón át Bukarestbe vezető vasútvonal csomópontja. A Kolozsvárról Marosvásárhelyre utazónak is itt kellett átszállnia.

Dsida Jenő (Szatmárnémeti, 1907– Kolozsvár, 1938) erdélyi magyar költő.

Forrás: *Légy már legenda. Dsida Jenő összes verse és műfordítása* (1997). Szerkesztette: Csiszér Alajos, Püski Kiadó, Budapest, 60.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	Elérhető pontszám	Elért pontszám
Tartalom	5	
Problémaérzékenység	5	
Gondolatmenet	5	
Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	5	
Összesen	20	

Helyesírás	Hibapontok száma a teljes dolgozatban	
	Vizsgapontok	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			pontszám	
			maximális	elért
I. Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor			40	
II. Szövegalkotási feladatok	Műértelmező szöveg	Tartalom	15	
		Szövegszerkezet	5	
		Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10	
		Összesen	30	
	Reflektáló szöveg	Tartalom	5	
Problémaérzékenység		5		
Gondolatmenet		5		
Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)		5		
Összesen		20		
Helyesírás			8	
Íráskép			2	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma			100	

dátum

javító tanár

		pontszáma egész számra kerekítve	
		elért	programba beírt
I. Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor			
II. Szövegalkotási feladatok	Műértelmező szöveg		
	Reflektáló szöveg		
Helyesírás			
Íráskép			

dátum

dátum

javító tanár

jegyző